

**„Балканика“ – музикална карта на Балканите, изтъкана
от гласове, ритми и културна памет**

Златина Димитрова

Концерт-спектакълът „Балканика“ на Музикално-драматичен театър „Константин Кисимов“ – Велико Търново, предложи на публиката въздействащо музикално пътешествие през Балканите. Той беше представен в зала „България“ в София в рамките на 55-ото издание на Международен фестивал „Софийски музикални седмици“. Проектът надхвърли рамките на традиционния концерт, превръщайки се в цялостно сценично преживяване, в което симфоничната музика, фолклорът, словото, танцът и визуалните ефекти изградиха единен художествен свят.

Програмата бе внимателно структурирана така, че да проследи балканската музикална идентичност в нейното многообразие – от автентичния фолклорен извор до неговото симфонично превъплъщение. Произведенията, вдъхновени от народни мотиви, прозвучаха не като илюстрация на фолклора, а като негово съвременно художествено продължение. Съчетавайки класически опуси и популярни фолклорни мелодии в нови оркестрови обработки, спектакълът постигна баланс между традиция и модерност, между познатото и преоткритото.

Специалното участие на примата с феноменален глас Йълдъз Ибрахимова придаде на музикалния спектакъл особена емоционална плътност и стилова свобода. С характерния си тембър, изключителен диапазон и органично усещане за импровизация, тя се вписа естествено в концепцията на „Балканика“. Изпълненията ѝ на песни от българския, турския и ромския фолклор, както и интерпретациите на „Джелем, Джелем“ и „Едерлези“, прозвучаха като мост между различни културни светове, обединени от обща балканска чувствителност.

Съществен принос за въздействието на спектакъла имаше симфоничният оркестър на театъра. Под диригентската палка на маестро Георги Патриков музикантите демонстрираха стилова гъвкавост, прецизност и богатство на звука. В програмата изпъкнаха произведения като българската копанца в симфонична обработка на Здравко Русев, „Хоро стакато“ на Григораш Динику и Панчо Владигеров, „Ръченица“ от „Тракийски танци“ на Петко Стайнов, както и „Румънска рапсодия №1“ на Джордже Енеску. Особено впечатляващ бе преходът от камерното, автентично звучене към пълнокръвния оркестров размах, който подчерта колорита и енергията на балканските ритми.

Акцент в програмата бе и премиерното изпълнение на сюитата „Ромале“ от Марек Дяков - произведение, вдъхновено от музиката на филма „Таборът отива към небето“. Написана специално за оркестъра на великотърновския театър, композицията внесе силен емоционален заряд и допълни тематичната линия на спектакъла с носталгия, драматизъм и темперамент.

Солистичният състав на продукцията – Теодора Петрова, Миряна Калужкова, Никола Иванов, Пламен Долапчиев, Марек Дяков, Мария Павлова, Младен Николаев, Стела Стефчева и Александра Петрова, допринесе за ансамбловия характер на концерта, в който всяко изпълнение бе част от общия разказ. Оркестрацията и обработките на Георги Патриков, Аспарух Бойлов и Марек Дяков осигуриха стилистично единство и яснота на музикалната идея. Режиьорската концепция на Христо Симеонов придаде сценична динамика и визуална завършеност. Хорът и балетът на МДТ, заедно със стилизираните танци и мултимедийните проекции, разшириха изразните средства на спектакъла, превръщайки го в синтетично изкуство, което ангажира сетивата и въображението на публиката.

Съществена роля за художествената цялост и високото професионално ниво на „Балканика“ има маестро Георги Патриков, чиято диригентска визия обедини разнородния музикален материал в логично, емоционално въздействащо и стилово единно сценично цяло. Под неговото ръководство оркестърът демонстрира изключителна гъвкавост – от фината камерност на автентичните фолклорни интонации до мощното симфонично звучене на балканските танцови ритми. Като съавтор на оркестрациите и активен участник на сцената маестрото изгради мост между традицията и съвременния сценичен език, придавайки на спектакъла ясен художествен облик, ритмична драматургия и усещане за органичност.

„Балканика“ се утвърди като силен пример за съвременен музикален проект, който умее да говори на езика на традицията, без да остава затворен в нея. Спектакълът показва, че балканската музика не е просто сбор от национални фолклори, а живо културно пространство, в което диалогът между различията ражда красота, енергия и споделено преживяване.